

۹۹۵۴

مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

سنت و بدعت در آموزش معماری

عیسی حجت

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

انتشارات دانشگاه تهران

شماره ۳۲۷۶

شماره مسلسل ۷۱۵۵

حجت عیسی، ۱۳۹۱ - سنت و بدعت در آموزش معماری / عیسی حجت. - تهران: دانشگاه تهران. مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۱. ۲۷۲ ص.؛ مصور. (انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره ۳۲۷۶).		
ISBN 978-964-03-6277-8		
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات زیر: معماری - - ایران. معماری - - تاریخ. معماری اسلامی. معماری - - نوآوری. دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات. ۹ س ۳ ج / NA ۱۴۸۰ شماره کتابشناسی ملی		
۱۳۹۱	۷۲۰/۹۵۵	
۲۶۸۱۰۰۹		

«روی جلد: نقاشی های سقف اتاق غذاخوری، کاخ باغچه جوق، ماکو»

عنوان: سنت و بدعت در آموزش معماری

تألیف: دکتر عیسی حجت

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

ISBN:978-964-03-6277-8

9 789640 362778

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلف است»

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است»

بها: ۷۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرشی مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - سایت: <http://press.ut.ac.ir>

بخش و فروش: تلفکس ۸۸۰۱۲۰۷

فهرست

۹	پیشگفتار
۱۱	نخستین گفتار ایستی
۲۵	فصل اول: در چنگ و چور سنت و بدعت
۲۷	گفتار یکم: بجه سنت و بدعت
۳۹	گفتار دوم: جامعه سنتی - جامعه مدرن
۴۵	گفتار سوم: اندیشه مدرن از پیدایش تا فرسایش
۷۱	گفتار چهارم: روم رویی جهان سنتی با اندیشه مدرن
۸۳	فصل دوم: مدرسه معماری، آوردگاه سنت و بدعت
۸۵	گفتار یکم: معماری از تشکل تا تحول
۱۱۳	گفتار دوم: آموزش سنتی و آموزش جدید معماری در ایران
۱۳۷	گفتار سوم: سیر تحول آموزش جدید معماری در ایران
۱۷۳	فصل سوم: معماری، همه اندیشه
۱۷۵	گفتار یکم: راه اندیشه در معماری
۱۸۷	گفتار دوم: حضور اندیشه در معماری
۲۰۱	گفتار سوم: ظهور اندیشه در معماری
۲۱۳	فصل چهارم: از آموزش معماری تا پرورش معمار
۲۱۵	گفتار یکم: آموزش معماری، از قابلیت فردی تا مقبولیت اجتماعی
۲۲۱	گفتار دوم: آیا مدرنیته تنها فرجام جوامع بشری است؟
۲۳۷	گفتار سوم: رهیافتهایی در آموزش معماری
۲۴۷	گفتار چهارم: از آموزش معماری تا پرورش معمار
۲۶۳	واپسین گفتار عکس رخ یار
۲۶۹	منابع و مآخذ

پیش‌گفتار

این کتاب در چهار فصل و چهارده گفتار، به شناخت و تحلیل آموزش سنتی و جدید معماری در ایران و سپس ارائه راهکارهایی در این باب می‌پردازد.

فصل اول، با عنوان در چند و چون سنت و بدعت، ابتدا به تشریح وجوه گوناگون سنت و بدعت می‌پردازد و سپس جامعه سنتی و جامعه مدرن را به عنوان بستر شکل‌گیری آموزش سنتی و آموزش جدید معماری تحلیل می‌کند. در ادامه، علل و مراحل شکل‌گیری اندیشه مدرن و تقسیم جهان به دو اردوگاه سنتی و مدرن، بررسی خواهد شد. گفتار پایانی این فصل به تحلیل چگونگی مواجهه این دو اردوگاه و واکنش‌های جامعه سنتی ایران در برابر غرب اختصاص دارد.

فصل دوم، با عنوان مدرسه معماری، اردوگاه سنت و بدعت پس از تحلیل سیر تطور معماری از تشکل تا تحول و مقایسه تطبیقی دو دستگاه آموزش سنتی معماری و آموزش جدید معماری در ایران، به تشریح نحوه ورود آموزش جدید، از طریق تأسیس اولین مدرسه معماری - دانشکده هنرهای زیبا - به این مرز و بوم و کمرنگ شدن تدریجی شیوه سنتی آموزش معماری در ایران می‌پردازد. هدف اصلی این فصل نمایان کردن ریشه‌های بحران آموزش در مدرسه‌های معماری ایران است.

فصل سوم با عنوان معماری، همه اندیشه سخن از معماری به مثابه محصولی فرهنگی است که زاده اندیشه و حامل اندیشه و تجلی اندیشه است.

در این فصل، راه‌یابی اندیشه در معماری از آن وجه که خودآگاه است یا ناخودآگاه؛ و آن‌گاه تجلی اندیشه در معماری از آن روی که به‌هنجار

است یا نابه‌هنجار توضیح داده‌شده و تحلیل می‌شود. هدف اصلی این فصل مقایسه ریشه‌ای دو شیوه سنتی و جدید آموزش معماری است.

فصل چهارم، با عنوان از آموزش معماری تا تربیت معمار به بیان نقطه‌نظرهایی در باب آموزش معماری اختصاص دارد.

در این فصل، ابتدا فرایند آموزش معماری از آن‌گاه که شاگرد با نشان دادن قابلیت‌هایی وارد میدان شده تا آن‌گاه که با احراز مقبولیت‌هایی پا به عرصه اجتماع می‌گذارد تحلیل شده است. در ادامه چهار رهیافت در باب آموزش معماری مطرح شده و منازل سه‌گانه (تزکیه، تعلیم و حکمت) برای سیر از آموزش معماری تا تربیت معمار پیشنهاد می‌شود. پایان بخش کتاب بیان کوتاهی است در نتیجه‌گیری، با این امید که بتوان با درک توالی نهفته در معماری سنتی و تحرک و تداومی که خصلت روح کار ما است، شاهد تعالی مدام در آموزش معماری ایران باشیم.

این کتاب از آن مریایان شریفی است که خود را وقف تربیت معماران آینده این مرز و بوم کرده‌اند. آغاز این کتاب مرهون عنايات استاد فرزانه، دکتر هادی ندیمی و انجام آن مدیون زحمات دلسوزانه مهندس مهدی ملکی است.

عیسی حجت
۱۳۹۰